

Viite: Lausuntopyyntö VN/23387/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle merityötä koskevan yleissopimuksen ohjeiston muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laeiksi merityösopimuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle merityötä koskevan yleissopimuksen ohjeiston muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laeiksi merityösopimuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi merityötä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2022 tehdyt muutokset sekä lain niiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ohjeiston muutosten toimeenpanemiseksi ehdotetaan säädettäväksi merenkulkualan yksityisten työvoimapalveluiden tarjoajaa koskevista velvoitteista julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa. Lisäksi merityösopimuslaissa ehdotetaan säädettäväksi työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työsuojeluviranomaiselle merenkulkijoiden kuolemantapauksista niiden raportoimiseksi Kansainväliselle työjärjestölle. Esityksessä ehdotetaan myös jo voimassa olevaan merityöyleissopimuksen ohjeistoon perustuvia täsmennyksiä työvoimapalveluita koskevaan lainsäädäntöön. Lisäksi ehdotetaan eräitä teknisluonteisia muutoksia, jotka eivät liity merityöyleissopimuksen toimeenpanoon.

Merityöyleissopimuksen ohjeiston muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan 23.12.2024.

Muutosten voimaansaattamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoitus on, että mainittu laki ja ehdotettavat merityösopimuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain merityöyleissopimuksen ohjeiston muutokseen perustuvat muutokset tulisivat voimaan samanaikaisesti yleissopimuksen ohjeiston muutosten kansainvälisen voimaantulon kanssa. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutokset tulisivat voimaan aikaisintaan 1.1.2025. Esityksessä ehdotettavat teknisluonteiset muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivassa merimiesasiain neuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä merenkulkualan työmarkkinajärjestöt.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa esityskokonaisuudesta yleisenä huomiona, että esitettyjä muutoksia pidetään tarkoituksenmukaisina ja kannatettavina ottaen huomioon, että niillä tähdätään kansainvälisen merityöyleissopimuksen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

Merityöyleissopimuksen normeihin A3.1 (asuintilat ja virkistysmahdollisuudet), A3.2 (ruoka ja ruoanpito), A4.1 (sairaanhoito aluksella ja maissa, 5 kohta) sekä A4.3 (terveyden ja turvallisuuden suojelua ja tapaturmien torjunta) tehdyt muutokset kuuluvat pääosin sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle kuuluvan lainsäädännön alaan. Ministeriö on ollut mukana valmistelemassa esitystä eikä

näihin edellä mainittuihin normeihin tehtyjen muutosten ole katsottu edellyttävän kansallisia täytäntöönpanotoimia.

Ministeriö esittää huomioinaan lisäksi seuraavaa:

Esityksessä merityösopimuslain 13 luvun 12 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työntekijän kuolemasta olisi tämän lähiomaisen lisäksi ilmoitettava viipymättä myös aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto vastaisi merenkulkijoiden kuolemantapausten kirjaamisesta, jotta kuolemantapaukset voidaan raportoida merityöyleissopimuksen ohjeiston normin A4.3 5 kohdan edellyttämällä tavalla ILO:n pääjohtajalle. Kuolemantapausten raportoinnista ILO:lle aluehallintovirastolta saatujen tietojen perusteella vastaisi työ- ja elinkeinoministeriö.

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 46 §:ssä on säädetty kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittamisesta. Esityksen perustelujen mukaan 12 §:n 1 momenttiin ehdotetun muutoksen tarkoituksena on, että työnantajan olisi jatkossa ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle myös niistä kuolemantapauksista, jotka eivät ole aiheutuneet työtapaturmasta. Muutettavaksi ehdotetun 12 §:n mukaan ilmoitusvelvollisuus olisi työntekijän kuolemasta *työstä johtuvissa olosuhteissa*, joten tämä saattaa aiheuttaa epäselvyyttä siitä, onko kyseessä valvontalain 46 §:n kanssa päällekkäinen ilmoitusvelvollisuus. Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa sekä työnantajien että työsuojelun vastuualueiden ohjeistamisen tärkeyttä uuden ilmoitusvelvollisuuden osalta.

Valtion aluehallinnon kokonaisuudistuksen toteutuessa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten eli ELY-keskusten ympäristöasioiden vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät yhdistettäisiin. Mikäli suunniteltu uudistus toteutuu, merityösopimuslain muutettavaksi ehdotettua 12 §:n 1 momenttia joudutaan tällöin muuttamaan siten, että jatkossa siinä viitattaisiin aluehallintoviraston sijaan esimerkiksi työsuojeluviranomaiseen.

kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

hallitussihteeri

Noora Pajukoski

VN/23387/2023-STM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: